

Viktig och läsvärd bok

Jag vill återkomma till Boris Salos viktiga och unika bok *Bönens ryggrad & avstamp* (ViBoSa 2019) som fick en kort presentation i nr 5/19. Jag har nu läst den från pärm till pärm och kan inte annat än instämma i de superlativer som på bakre pärmen ges av framstående teologer. Enligt Agne Nordlander är det ”den bästa utläggning av Fader vår” som han någonsin läst. Enligt Carl-Erik Sahlberg är det en bok som inspirerar ”till kontinuerlig och målmedveten bön” och Håkan Sunnliden tycker att det är fråga om en ”guldgruva” som han hade önskat att ha ”tillgång till” tidigare. Själv läste jag med penna och linjal i handen och det blev understreckningar på nästan varje sida. Flera än en gång fick jag ta fram mitt grekiska Nya testamente och kolla om det faktiskt står så där i grundtexten, och aha-upplevelserna kom stup i kvarten.

Boris träder på nytt fram som en mycket kunnig och beläst teolog som kan sin Luther, som har ekumenisk bredd och kan hämta in hela dogmhistorien från kyrkofäderna fram till vår egen tid. Bakom den täta och faktaspäckade texten kan man ana sig till timmar och veckor – och år – av forskning och läsning och skapande tankearbete. Det som har slagit mig personligen är hur träffsäkert Boris tar ställning till olika företeelser i kyrkans och teologins värld under kristendomens väg genom historien. Med andra ord får man här en insiktsfull och ”trygg” introduktion i levande vardagskristendom. Greppet är praktiskt med fyllig teologisk, kyrkohistorisk och teoretisk underbyggnad och läsaren bjuds på gratis ”sight seeing” i bönens och trons hemlighetsfulla och rika värld. Boken vimlar av härliga och tänkvärda aforismer, som: ”Ibland måste vi falla på knä för att komma på fötter”; ”Utan vind (liv) hjälper det inte med roder, och utan roder (lära) hjälper

det inte hur mycket Andens vind synes blåsa”; ”Skillnaden mellan tacksamhet och acksamhet är Jesu kors (t)”.

Som det framkom i Kummin 5/19 handlar boken om hur Fader vår öppnar bönens värld. Hela idén med boken kommer fram – tycker jag – på en av de allra sista sidorna. Här får vi läsa att de böneämnen som Jesus ger i Fader vår ”utgör bönelivets ryggrad, guide och utkast och fungerar som avstamp in i bönelivets rika vatten” – detta sista är illustrerat med pärmbildens simhoppare! Och ytterligare på samma sida (257): ”Varje delbön i Fader vår är som ett öppet fönster in i bönens värld men också in i vårt eget liv.” Vid läsningen har mina tankar gått till bilden av en genomvåt svamp. Svampen är bönen Fader vår som är genomdränkt av Andens levande vatten – eller: Andens hälsobringande olja. Och det som Boris gör är att han kramar och kramar och åter kramar ur denna våta och innehållsrika svamp allt vad han bara kan och orkar, på sida efter sida. Därför måste man läsa långsamt och eftertänksamt och med mottagligt sinne. Och belönande är det. En vecka räcker nog inte till. Men den som håller ut från pärm till pärm riskerar att själv bli ”genomdränkt”!

Jag kan förstås inte här gå in på innehållet desto närmare. Boris tar upp en hel del sådant som är aktuellt i dag. Han berör svåra trauman som människor kan ha och kan inte minst då ösa ur den egna självavårdserfarenheten. Han har här och var viktiga iakttagelser beträffande den moderna ockulta andligheten, kommer med viktiga markeringar när det gäller polariteten mellan försoningen och återlösningen samt mellan tradition och förnyelse. Han för också en intressant diskussion rörande det moderna lovsjungandet i kristna sammanhang. Spännande och lärorikt är det att läsa om bönens ”aoristiska” karaktär, om förlåtelsens betydelse och olika dimensioner, om kraften i ”försonings-

och förlåtelsebön”, om att ha ett böneliv som lever i och ur ”nåden” samt om argumentationen för att alljämt använda ordet ”frestelse” i den sjätte bönen. Allt detta bara som små axplock. Överhuvud taget är det en mycket ”nådefull” bönbok som Boris har skrivit. Intressant och lärorikt är det hela tiden.

Boris vill också ta ”kroppen” med i bedjandet och här kan förstås nog en del av oss knästyva helt vanliga och smått konservativa kyrkokristna ha lite svårt att hänga med i vissa svängar. Men nog finns det också här något viktigt och ofta försummat att ta till sig. I förordet säger Boris att boken kan användas enskilt, i grupp eller som kursmaterial. Därför är den uppbyggd på ett sådant sätt att den vid behov kan användas som kursbok för åtta ”samlingar” kring var och en av de olika bönepunkterna i Fader vår. Detta har i sin tur lett till att varje avsnitt avslutas med en ”tillämpning” med förslag till övningar i mindre grupper. Jag hade tillfälle att se ett första utkast till boken och Boris, som enligt förordet och utgående från egna erfarenheter ”tror starkt på kurser”, vet att jag inte var helt bekväm med den styrning av andra som på det sättet kommer att ske i grupparbetet. Men det är troligen mitt problem mera än bokens. Jag tror att de olika handlingsprogrammen kan fungera bäst när Boris själv eller någon som han själv fått skola upp leder dylika sessioner. Eventuellt hade boken vunnit på att ha alla dessa paktiska tillämpningar som ett skilt (frivilligt) Appendix till sist. För det ligger nog helt i linje med bokens framtoning att i lugn och ro läsa den för sig själv i sin egen vrå för att sedan tillämpa det lästa i det egna bönelivet på eget sätt och så som Anden leder. Ett rikare böneliv får man hur som helst också på det sättet. Men all välsignelse tillönskar jag också de kommande kurserna som tar sats i boken om ”bönens ryggrad och avstamp”.

TEXT: ERIK VIKSTRÖM, Biskop emeritus

